

Info MUSIKA DIGITALA

Musika lapurreta

Erabiltzaileen mauka eta ekoizleen zein artisten buruhaustea

Xabat Zabala

Asko dira informatikaren garapenarekin ugaldutako diren musika lantzeko, banatzeko eta trukatzeko bideak. MP3 eta antzeko formatuekin kalitateko musika kopiak izateaz gain, tamaina txikian gordetzea lortu da. Halaber, CDak kopiatzea edonoren esku dago, eta garai batean musika kopiak zintetan egiten baziren ere, gaur egun gutxiengoa dira horrelako kopiak egiten dituztenak. Klean zehar 6 eurotan saltzen diren CD kopiak erosten duenik badago. Baita etxean grabatu edo lagunen bati bere gustuko CD hori kopiatzea galdatzen dionik ere. Baina batzuk dira etikoki zuzena ikusi ez eta batere kopiarik egiten ez dutenak.

Musika legez kanpo hedatzeari dagokionez, Internetek hasieratik asko lagundu zuen, eta 1999ko ekainean Napster musika trukatzeko programak argia ikusi zuenean gaititu ziren muga guztiak, ez bairik gabe. Ordura arte Interneten bilatzaile arruntekin zerbitzari baten edo besteren musika aur-

kitu ezinik aritzen zirenentzat aparteko bidea sortu zen musika lortzeko. Programaz jabetu ziren erabiltzaile guztiek beraiek zeukaten musika, eta erabiltzaileentzat izugarritzko iraultza eragin zuen. Urte horretan bertan hasi ziren Ameriketako Estatu Batuetako musika etxe handiak Napster konpainiaren aurkako borrokan, eta gaur ere bere horretan diraude batzuen eta besteen arteko liskarrek.

Gertaera hauek guztiak historiarako geratu dira, ordea, eta gaur egun erabiltzaile gehienek Napsterren bertsio mugatua baztertu badute ere, funtzionamendu bertsua duten hamaika programa aurkitu daitezke In-

terneten. Bestalde, informatikaren garapenen ondorioz nabarmen egin dute gora kopia piraten produkzioaren aurrean jarri gogorra hartu duten musika ekoizleak. Lege aldetik Ameriketako Estatu Batuetan hasi zen guda mundu guztira zabaldu da, eta batean eta beste ahulduta zeuden indarrak batu dituzte, behar bezalako babesa lortzeko xedez. *Napster auziaren* aurretik ez zegoen argi nora jo, baina orain informatikaren esparru zabalean jomuga zuzenena aurkitu dute ekoizle eta artistek.

Etetik hurbil, aipagarria da Kataluniako epaitegi batek egin ebazpena. Bertan Traxdata CD-R ekoizlea behartu du salmenten portzentaje bat Espainiako Autore eta Editoreen Elkarte Orokorrari ematera (SGAE). Neurri hauek leku guztietan hartuko direla uste da, eta CD-R ekoizleentzat haratago joango diren susmoa ere badago. Bartzelonako epai horren inguruan SDAEko —SGAEren Internetarako eta informatika bideetarako azpiatala— arduradun batek adierazi du, honekin guztiarekin, legez kanpoko kopiekin artistek dituzten galerak apaltzea bilatzen dela. Nazioartean —Frantzia, Espainia eta Italia—, besteak beste— gai honen inguruan elkarlanean ari diren elkarteek adierazi dute musika gorde edo barreiatu dezaketen gailuei horrelako zergak ezartzen saiatuko direla; disko gogorre, ADSL konexioei eta abarrei, hain zuzen ere.

Konputagailuen erabiltzaile askok bere kezka adierazi dute dagoeneko. Borroka hau urrutiegi doala bistakoa da, eta aipatu kasu horretan hartu den erabakiaren gisakoak lekuz kanpokoak direla esan dute hainbatek. Musika kopiatzen den gailuei zerga hori ezartzea astakeriatzat jotzen bada ere,

Euskal ekoizleen iritzia

Informatikak baimenik gabeko musika kopiak egiteko ematen dituen aukeren inguruan zeresanik izango dutelakoan, Euskal Herriko zenbait disketxerekin harremanetan jarri gara. Bartzelonako kasua bezalakoetan gehiegi sakondu gabe, kopiatze mota honetaz zein iritzi daukaten galdetu diegu. Oro har, ados dira CD-R grabagailuen ugaltzea asko nabaritu dela, baina kopia mota hau lehenago zintetan egiten ziren kopien ordeko bezala ikusten dute. Maila eta kopuru aldetik aldaketa ba omen dago; ordea, ez da fenomeno hori disketxe gehienek kezka nagusia. Momentu honetan musika trukatzeko programak ere ez dira Euskal Herriko musika etxeen buruko mina, itxuraz. Gehienek esaten dutenez, gaur egun gehien kezkatzen dituen kale saltzaileak 6 eurotan eskaintzen dituzten CDen salmenta da. Ildo honetan, informatikak baimenik gabeko kopiak egiteko orduan izan duen eragin nabarmenena multikopiagailuak dituzten talde antolatuen ugaltzea dela adierazi dute. Edonola ere, etorkizunean sare bidezko musika banaketek indarra hartuko dutela aurreikusirik, legezko kopiak erosteari uzteak euskal musikarena bezalako merkatu txiki bati egingo dion kaltea aztertzea erabiltzaileen esku geratuko dela argi ikusten dute.

are okerrago ikusten dute musika grabatzeko erabiliko den edo ez aurreikusi ezin den kasuetan. Hala ere, legez kanpoko kopien gaiak sortzen duen eztabaida etikoa kontuan hartu behar dela adierazi dute erabiltzaile gehienek. Hori bai, erabiltzaileak ez dira ados jartzen kopiatzeko zilegitasunaren muga kokatzeko orduan; eztabaida handia da.

Finean, legez kanpoko musika kopiak saihesteko hartu nahi diren neurri guztiak hartuta ere, kopiak egiteko bidea hor egon-

go da beti. Beharbada horregatik, ekoizleek etekinak nondik atera argi ikusi ez eta informatikaren alorak zigortzeari ekin diote. Dagoeneko, Napster programak ireki zuen bidetik, dozenaka dira musika trukatzeko aplikazioak. Filosofia berdinarekin jarraituz, DVD grabagailu eta sareko konexio azkarren —ADSL, SDSL...— ugaritzearekin, filmak trukatzeari ekin zaio. Beraz, musikarekin gertatu ez den bezalaxe, film ekoizle handiak afera honetan zeresanik izango dutela uste da.

 galderak zalantzak galderak zalantzak

Worden irudiak txertatzerakoan ezin izaten ditut nahi dudak lekuetan mantendu eta orri batetik bestera aldatzen zaizkit. Irudi asko txertatu nahi izanez gero maketazio programaren bat erabili beharko nuke?

 Saioa Peña

Egia da testu editoreek —tartean MSWord— testua ez bestelako osagaiak txertatzerakoan arazoak ematen dituztela. Arazoak askotarikoak izaten dira, baina gehienetan txertaketa nola egin den kontuan hartu behar da. Testuaren posizioaren arabera txertaketa bada, aldaketen arabera irudiak gora edo behera egingo du. Horrelakoetan komenigarriena programa bat baino gehiago konbinatzea izaten da. Zuk esan duzun bezala, zehazki maketaziora bideratuta dauden programak erabiltzeko aukera ere badago. Hala ere, maketazio txikiak egiteko erabiltzaile askok praktikoago aurkitzen dituzte marrazketa bektorialerako erabiltzen diren aplikazioak —Corel Draw, Macromedia Freehand...—. Egia esan, aukerak ugariak dira, eta bata edo bestea erabiltzailearen trebetasunaren arabera aukeratzea da gomendagarriena. Edonola ere, Worden berak ere irudiak egoki txertatzeko aukera ematen du, eta, eratu nahi den orri motaren arabera, Office paketearen bertan integratzen den Powerpoint programa egokia izan daiteke testu eta irudiak konbinatzen diren orriak osatzeko.

ORDENAGAILUEI EDO INFORMATIKARI BURUZ DITUZUN ZALANTZAK ARGITU NAHI DITUZU?

Bidali galderak unimatika@egunkaria.com helbidera eta argituko dizkizugu.